

Bbl'ers zetten hun werkervaring om in leervragen 'Wat zijn stafylokokken?'

De aansluiting tussen werk en school lijkt wel goed, is de indruk van bbl-cursisten die net gestart zijn met hun opleiding. Maar niet alles lijkt relevant en de theorie is soms lastig.

Martijn de Boer (rechts) en Harry Muskee lopen met docent Robbert de Geus hun berekeningen na

“Ik ben bang dat ik het snel weer kwijt raakt”, verzucht Max Wolhuis. Max en zijn acht medeleerlingen moeten kuubs kunnen omrekenen in liters, hectoliters en decaliters. Ze vinden het lastig. Vandaag, dinsdag 6 oktober, is het een paar weken geleden dat deze groep in Leeuwarden gestart is met de bbl-opleiding ‘operator voedingstechnologie’ (niveau 2). Ze doen dat naast hun werk bij ver-

schillende bedrijven. Max werkt in Beilen bij Friesland Campina waar ze babyvoeding maken. De anderen werken bij bedrijven waar ze, kaas, weiprodukten of specerijen maken, waar ze geitenkaas verwerken tot tapas of vetten verwerken.

Vrijstelling

Sommigen zijn net gestart bij het bedrijf, zoals Harry Muskee. Sinds januari

werkt hij bij een bedrijf dat weipoeder produceert. Daarvoor werkte hij jaren bij een kunststofbedrijf. Tijdens zijn sollicitatie heeft hij toegezegd een opleiding te gaan volgen. Anderen hebben meer werkervaring. De meesten zijn door het bedrijf gestimuleerd een opleiding te volgen. Martijn de Boer, die bij een specerijenbedrijf werkt, heeft zelf het initiatief genomen. “Omdat ik een

meao-opleiding heb gevolgd, mis ik vaktechnische kennis. Ik wil graag kritisch meedenken op het bedrijf.” Zoals echte scholieren hebben ze allemaal een plek achter in het lokaal gezocht. Omdat ze na de middag een proeftoets hebben, bespreekt De Geus de theorie die ze de afgelopen week behandeld hebben. Hij heeft in de lessen aandacht besteed aan onderwerpen als hygiëne, explosieve stoffen, productspecificaties en tracking en tracing. Het zijn praktische onderwerpen. De theorie lijkt zo goed aan te sluiten bij de praktijk. Maar is dat ook zo? Ervaren de deelnemers dat zo? Leren ze wel voldoende? In een net verschenen publicatie ‘Genoeg te beleven, maar nog veel te leren’ van de GKC is te lezen dat de aansluiting van het schoolse leren en het leren in de beroepspraktijk beter zou kunnen. Onderweg in de trein heb ik het nog een keer doorgelezen: Op de werkplek is de focus sterk gericht op het werkproces zelf, veel minder op teamroutines. Reflectiegesprekken op de werkplek zouden beter kunnen, het onderwijsproces besteedt onvoldoende aandacht aan leervragen. Met deze informatie in mijn achterhoofd spreek ik aan het einde van de ochtend met enkele van de bbl-cursisten. Ze zouden eigenlijk een opdracht voor leren, loopbaan en burgerschap (llb) moeten uitwerken, maar daar hebben Harry en Martijn niet erg veel zin in. Harry heeft een vrijstelling aangevraagd. Beiden zien het nut niet zo in van llb en nemen de tijd om over de opleiding te praten.

Voldoende

Martijn vertelt dat de opleiding goed aansluit bij wat hij wil. “Het blokje microbiologie, daar kijk ik naar uit. Op mijn werk wordt er vaak gesproken over stafylokokken.” Hij spreekt het begrip zonder hapering uit, “ik wil daar meer over weten. Wat zijn stafylokokken?” Zo heeft hij wel meer wensen. “Ik denk dat ik het overleg met het team beter zou kunnen. Dat wil ik ook leren.” Die wens kwam naar boven bij het invullen van een competentiescan. Harry en Martijn moesten zichzelf beoordelen op hun vaardigheid om bijvoorbeeld samen te

werken in een team, te overleggen of accuraat werken. Die lijst bespraken ze vervolgens met hun begeleider. Het is een vorm van reflectie.

Leren op het werk doen ze nu vooral aan de hand van praktijkopdrachten. Het zijn opdrachten over hygiëne, of bedienen van apparatuur. “Het is heel praktisch,” vindt Harry, “goed dat je gedwongen wordt dingen goed uit te zoeken. Je krijgt zo zicht op de bedrijfsvoering.” Martijn merkt dat ze het bij hem op het bedrijf wel eens lastig vinden: “Dat het ook anders kan, daar moeten ze aan wennen. Ik vind dat mooi. Ik wil graag kritisch meedenken over de bedrijfsvoering.”

Max Wolthuis komt even later terug van het open leercentrum. Hij heeft de llb-opdracht ingevuld, maar vond het niet zo zinvol. Als ik vraag wat hij verwacht van de opleiding, laat hij me ook zijn competentiescan zien. “Ik heb mezelf overal maar een voldoende gegeven, want ik vind dat ik het wel kan. Nee, ik heb het nog niet met mijn begeleider besproken. Ik ben net overgeplaatst naar een andere afdeling. Mijn leidinggevende kent me nog niet zo goed.”

Proeftoets

Deze cursisten kunnen me nog niet goed vertellen hoe reflectiegesprekken plaatsvinden. Daarvoor is de opleiding nog te kort geleden gestart. Telefonisch legt Gerrie de Rouw, opleidingsfunctionaris bij het bedrijf waar Max werkt, me uit dat er verschillende reflectiegesprekken zijn. Het gesprek over de eerste competentiemeting, dat Max nog moet voeren, is een vorm van reflectie. Maar belangrijker, zo vertelt De Rouw, is het gesprek dat plaatsvindt met cursist, consulent van het aoc en praktijkbegeleider van het bedrijf. Dan blikken ze gedrieën terug op de opleiding. Wat gaat goed? Wat heb je geleerd? Wat kan beter? Waar moet je aandacht aan besteden? Hij vindt die gesprekken erg belangrijk. “Het is belangrijk dat de cursisten nadenken over wat ze willen leren. Zo krijgt de opleiding betekenis. Ik vind daarom ook – anders dan de cursisten zelf – llb een belangrijk onderdeel omdat het handvatten geeft om na te denken over hun opleiding en loopbaan.”

Wanneer de cursisten hun praktijkopdrachten met hun praktijkbegeleider bespreken, gaat dat natuurlijk voor een deel over de opdracht zelf of de onderliggende theorie. Wat gaat goed? Wat niet? Wat kun je beter uitzoeken zodat je kunt verklaren waarom dingen niet goed gaan? Ook tijdens deze gesprekken vindt er wel reflectie plaats, denkt De Rouw. Daar komen soms ook leervragen uit. Soms betekent dat je binnen het bedrijf iets moet organiseren. “Als je bijvoorbeeld beter wilt leren overleggen met je team, iets wat in een praktijksetting moet gebeuren, dan organiseren we dat ook.” Voor meer theoretische vragen zal de school aan de slag moeten.

“Die leervragen op school komen vooral naar voren tijdens de lessen. Interactie is daarom heel belangrijk”, vindt opleidingscoördinator Haaije Statema in Leeuwarden. Met interactie bedoelt hij dat ze ervaringen moeten uitwisselen, elkaar vertellen over het bedrijf. Dat is ook wat Robbert de Geus tijdens de les veel doet. “Hoe zit het bij jullie?” vraagt hij als hij nog wat uitleg geeft over hygi-

‘Het is heel praktisch . Goed dat je gedwongen wordt dingen goed uit te zoeken. Je krijgt zo zicht op de bedrijfsvoering.’

enische aspecten of productspecificaties. Hij vraagt naar voorbeelden. Martijn heeft een productspecificatie van zijn bedrijf bij zich. Aan de hand van die specificatie laat De Geus zien welke criteria je kunt hanteren.

Na de lunchpauze maken de cursisten een proeftoets. Het is nog best lastig, vinden ze tijdens de nabespreking van die toets. Ze moeten precies uitleggen wat de drie belangrijkste bronnen van microbiologische besmetting zijn of de inhoud van een tank berekenen. “Ik dacht dat ik wel een voldoende zou hebben,” zegt Max, “maar het valt me tegen.” “Er staat ons wat te doen”, concludeert Harry. □